

**DOPIS O AKTIVNOSTIMA
REFERENTNE LABORATORIJE ZA
Campylobacter i *Helicobacter***

Poštovani,

Imam zadovoljstvo i obavezu da Vas obavestim da je na osnovu odluke Ministra zdravlja Republike Srbije, a na osnovu člana 82. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Službeni glasnik RS broj 107/05) i člana 23. Zakona o državnoj upravi (Službeni glasnik RS broj 79/05 i 101/07) doneto je Rešenje o referentnim laboratorijama za kontrolu zaraznih bolesti br. 022-04-28/2008-07 od 20. 03. 2008. godine) po kome je u Institutu za zaštitu zdravlja, Centar za mikrobiologiju u Nišu, imenovana Referentna laboratorija za *Campylobacter* i *Helicobacter* (u daljem tekstu RL).

RL saraduje sa mikrobiološkim laboratorijama, državnim i privatnim u institutima/zavodima za javno zdravlje, bolničkim i veterinarskim ustanovama na teritoriji Republike Srbije.

RL obavlja poslove prema navedenom rešenju i u skladu sa zakonom.

Campylobacter jejuni i *C.coli* je danas su vodeći uzročnici dijarejnog sindroma. Smatra se da njihova učestalost prevazilazi broj salmonela i šigela zajedno. Uglavno se prenose hranom životinjskog porekla, najčešće živinskim mesom. *Helicobacter* je vodeći uzročnik gastritisa, a povezuje se i malignim oboljenjima želuca.

**AKTIVNOSTI REFERENTNE LABORATORIJE
CAMPYLOBACTER**

1. Kultivacija uzoraka (stolica, krv, drugi materijali)
2. Izolovanje metodom filtracije
3. Izolovanje metodom obogaćivanja rasta
4. Identifikovanje kampilobaktera
5. Serološko ispitivanje obolelih, kao i osoba sa postinfektivnim sekvelama
6. Tipizacija izolata u slučaju epidemija
7. Pripravnost u smislu snabdevanja laboratorija u institutima/zavodima za javno zdravlje dijagnostičkim sredstvima po potrebi u slučaju epidemijske pojave kampilobakterioze podloge za transport uzoraka (Cary Blair), podloge za čuvanje i transport izolata i drugo.
8. Održavanje zbirke kultura (referentne, domaće) kampilobaktera
9. Ispitivanje osetljivosti kampilobaktera na antibiotike
10. Ispitivanje produkcije beta laktamaza kampilobaktera
11. Prikupljanje anamnestičkih i epidemioloških podataka
12. Uspostavljanje laboratorijske baze podataka
13. Izrada i distribucija godišnjeg izveštaja o teritorijalnoj rasprostranjenosti primoizolata *Campylobacter-a* humanog porekla
14. Transport uzoraka kampilobaktera u supranacionalnu laboratoriju
15. Uvođenje novih metoda – molekularna identifikacija PCR i tipizacija PFGE epidemijskih sojeva
16. Stručna mišljenja, vodiči predavanja:
 - Obuka lekara
 - Presentacija izveštaja i stručnih uputstava

- Pružanje stručnih saveta i konsultacije

HELICOBACTER PYLORI

1. Kultivisanje helikobaktera iz bioptata želuca
2. Biohemijska identifikacija izolata helikobaktera
3. Serološka dijagnostika infekcije helikobakterom
4. Održavanje zbirke kulture (referentne, domaće) helikobaktera
5. Ispitivanje osetljivosti kultura helikobaktera
6. Transport uzoraka u supranacionalnu laboratoriju
7. Prikupljanje anamnestičkih i epidemioloških podataka
8. Uspostavljanje laboratorijske baze podataka
9. Izrada i distribucija godišnjeg izveštaja o teritorijalnoj rasprostranjenosti primoizolata *Helicobacter-a pylori*
10. Uvođenje novih metoda – molekularna identifikacija PCR, Real – Time PCR i tipizacija PFGE epidemijskih sojeva
11. Stručna mišljenja, vodiči predavanja:
 - Obuka lekara
 - Prezentacija izveštaja i stručnih uputstava
 - Pružanje stručnih saveta i konsultacije

OBAVEZE MEDICINSKIH MIKROBIOLOŠKIH LABORATORIJA U VEZI CAMPYLOBACTERA

1. Izolacija i identifikacija Campylobacteria iz stolice, krvi i drugog materijala.
2. Godišnje slanje izveštaja o izolovanim sojevima.
3. Ispitivanje osetljivosti na eritromicin i flourokvinolone naročito na bolničke sojeve, disk-difuzionom metodom prema preporukama EUCAST-a (http://www.eucast.org/zone_diameter_distributions/) (soj je rezistentan prema eritromicinu ako je zona inhibicije 6(9)-20 mm za *C. jejuni* i 6(9)-24 mm za *C. coli*; soj je rezistentan prema ciprofloksacinu ako je zona inhibicije 6(9)-26 mm i za *C. jejuni* i za *C. coli* .
4. Redovno slanje izolata bakterijskih kultura uz propratni „Uput za slanje bakterijskih kultura Campylobacteria“ (na sajtu):
 - u slučaju pojave epidemija, kada se šalju se svi epidemijski izolati;
 - ako postoji sumnja da se ne radi ni o *C. jejuni* i *C. coli*;
 - u slučaju izolata kampilobaktera koji ne potiču iz stolice;
 - u slučaju detektovanja sojeva rezistentnih na neki od ispitivanih antibiotika u matičnoj laboratoriji;
 - obavezno se šalje 10 % izolata kampilobaktera radi praćenja osetljivosti.
5. Pravovremeno obaveštavanje RL o epidemijskom javljanju kampilobakterioze.
6. Mikrobiološke laboratorije u institutima/zavodima za javno zdravlje na teritoriji Srbije

treba da preuzmu obavezu sakupljanja i slanja godišnjih izveštaja o primoizolatima kampilobaktera i iz stacionarnih ustanova i iz privatnih laboratorija u nadležnom okrugu. Ove izveštaje treba dostaviti RL najkasnije do 01. 03. sledeće godine. Izveštaji se dostavljaju posebno za mikrobiološke laboratorije u institutima/zavodima, posebno za stacionarne ustanove i posebno za privatne laboratorije.

Mole se nadležni da vrše kontrolu o primo i ukupnim izolatima, da ne bi došlo do preklapanja podataka o rezultatima bolesnika koji su dali materijal na pregled u više različitih laboratorija.

OBAVEZE MEDICINSKIH MIKROBIOLOŠKIH LABORATORIJA U VEZI *HELICOBACTERA*

1. Izolacija i identifikacija *Helicobacteria*
2. Slanje izveštaja o izolovanim sojevima
3. Slanje izveštaja o serološki dijagnostikovanoj infekciji *Helicobacterom*
4. Slanje seruma za serološku dijagnostiku *Helicobacteria pylori* po potrebi uz propratni „Uput za slanje seruma za dokazivanje antitela na *Helicobacter pylori*“ (na sajtu)
5. Slanje izolata u RL za potvrdu uz propratni „Uput za slanje bakterijskih kultura *Helicobacteria*“ (u prilogu)
6. Slanje izolata u RL za ispitivanje osetljivosti „Uput za slanje bakterijskih kultura *Helicobacteria*“ (u prilogu)

Za 2009. godinu dovoljno je samo dostaviti broj izolata *Campylobacteria* i *Helicobacteria*.

S obzirom da Referentna laboratorija za *Campylobacter* i *Helicobacter* do sada nije postojala u sistemu referentnih laboratorija, nadam se da ćemo uspešno sarađivati.

Za sve potrebne informacije možete kontaktirati RL direktno; telefonom, 018 4226-448, 4226-384, lok. 179; e-mailom: mikrobiologija@izjz-nis.org.rs; ili preko sajta: www.izjz-nis.org.rs.

S poštovanjem,

Vanr. prof. dr Biljana Miljković-Selimović
Referentna laboratorija za *Campylobacter* i *Helicobacter*